

Lužany

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Přeštice

Nadmořská výška: 358 m n. m.

Počet obyvatel: 708

Adresa URL: www.obec-luzany.cz

Okres: Plzeň-jih

GPS souřadnice: 49.546643N, 13.315738E

První pís. zmínka: 1175 (850 let)

PSČ: 334 54

Památky a zajímavosti Lužany

První dochovaná zmínka o vsi pochází již z roku 1175. V 15. století vystavěl na místě zdejší tvrze Marvart z Příchovic renesanční zámek. V 18. a 19. století se zde nacházela židovská synagoga, sirubárna, cukrovar, mlýn, pivovar, vinopalna, lihovar, panská pila i ovčín. Lužanské panství vlastnilo mnoho majitelů, např. kněžna Kinská, rozená Colloredo-Mansfeldová.

Posledním majitelem se stal v roce 1867 stavební rada Josef Hlávka. Za jeho působení Lužany prožily nejslavnější etapu své historie. V 90. letech 19. století nechal Hlávka část původní renesančně barokní stavby zbourat a postavil novostavbu o dvou podlažích. V 1. patře se dnes nachází Hlávkův původní byt, v přízemí zámku je umístěna expozice, která je věnována jeho dílu a odkazu. V zámeckém parku lze najít celou řadu velmi vzácných dřevin.

Bohatý kulturní a umělecký život se v Lužanech začal rozvíjet hlavně díky druhé manželce Josefa Hlávky Zdeňce Hlávkové, která na zámek zvala významné české umělce. Antonín Dvořák napsal k otevření zámecké kaple slavnostní mši D dur, zvanou Lužanská. K jeho opeře Čert a Káča mu byla inspirací pověst, která se váže k Lužanské hoře, v okolí známé též jako Taneček. V téže době působila v Lužanech velice známá kapela lidových muzikantů Šustíků.

V současnosti slouží zámek a jeho areál představitelům české vědy a kultury, veřejnosti je výjimečně přístupný po dohodě s prezidentem a správní radou Nadace Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, která je na základě poslední vůle Josefa Hlávky vlastníkem zámku.

Významným lužanským rodákem byl spisovatel a pedagog Josef Kožíšek. 40 let působil jako podučitel a učitel na různých školách, později se stal ředitelem literárního oddělení ve Státním nakladatelství v Praze. Kožíškova tvorba je ojedinělá tím, že psal výhradně pro děti, je například autorem známé a oblíbené čítanky Poupata. Tohoto významného rodáka dnes připomíná pamětní deska na budově školy, odhalená v roce 1935. V Lužanech a v osadě Dlouhá Louka se nachází pomníky padlým vojínům v obou světových válkách.

